
Informe Raid Hípic d'Ademuz

Autor: Css. Promoció Cultural
Aprovació: Ple, 27 d'abril 2026

ANTECEDENTS

El Racó d'Ademuz és la comarca menys poblada de la Comunitat Valenciana, perquè només 2.200 habitants residixen en els set municipis dispersos en 370 km².

Este Consell ha tractat el tema de la despoblació en diversos informes realitzats: en 2013, *El patrimoni cultural en nuclis despoblats*; i en 2025, *La despoblació en la Comunitat Valenciana, Els drets culturals en les poblacions xicotetes i La masculinització en el món rural*. S'hi han aprovat tres declaracions, en 2019, 2020 i 2025 sobre la despoblació en el medi rural. En 2020, el tema del concurs escolar de dibuix i literatura que organitza anualment el CVC va ser *Desertificació i despoblació*. A més, es va tractar el tema de la despoblació a l'interior durant la *Jornada sobre Turisme Cultural*, celebrada al setembre de 2025.

El Consell Valencià de Cultura ha celebrat dos plens a Ademuz: el 28 de setembre de 2009 i el 27 d'octubre de 2025.

EL RACÓ D'ADEMUZ

El fet que la comarca valenciana del Racó d'Ademuz estiga situada fora del perímetre de la nostra comunitat autònoma, envoltada de terres aragoneses i manxegues, constituïx una singularitat atractiva, perquè la dota d'una personalitat diferenciada. Un dels seus emblemes naturals és, precisament, la Muela de los Tres Reinos, on conflüixen les fronteres de tres províncies: València, Terol i Conca, i de tres comunitats autònomes: la Comunitat Valenciana, Aragó i Castella-la Manxa.

La seua superfície s'estén per la vall del riu Túria i pels contraforts finals de la serra de Javalambre i els Montes Universales. Gran part de la seua extensió són paisatges d'alta muntanya. També és el sostre del nostre territori, perquè l'Alt de les Barraques, amb els seus 1.839 m, és el pic més alt.

Hem de destacar la seua riquesa natural: un parc natural, el de la Puebla de San Miguel, de gran valor ecològic i paisatgístic, que alberga el Savinar de les Blanques, reconegut com a Bosc de l'Any a Espanya 2026 per l'ONG Boscos Sense Fronteres. A més, els municipis Casas Altas i Casas Bajas formen part de la Reserva de la Biosfera de l'Alt Túria, declarada per la UNESCO en 2019.

Al principi de cada estiu l'espígol inunda el paisatge formant una mar morada i fragant que es cultiva de manera ecològica, i a mitjan novembre la protagonista és la poma esperiega, que celebra la seua fira.

Les Lomas del Abril conserven pintures rupestres.

Si parlem de patrimoni arqueològic, a Ademuz es troba el poblat ibèric La Celadilla, un llogaret fortificat construït cap a finals del segle V a. de C.

També n'hi ha catalogades més de 250 edificacions de pedra seca, que no tenen fonaments ni materials adhesius com el fang o el ciment.

Fonamentalment són 'barraques' que servien de refugi als pastors, però n'hi ha algunes que es varen construir per a usos molt diversos: corrals o estables, per a guardar el bestiar; per a guardar ferramentes o com a rebost; per a reclam de caça; les 'comptadores', per a comptar les ovelles; o aljubs construïts per davall del nivell del sòl, que tenen en la part exterior abeurador i sobrant, des d'on baixava l'aigua per a regar els camps.

Cal assenyalar que en la comarca del Racó d'Ademús hi ha un excel·lent patrimoni arquitectònic que afegix interès a la proposta del Raid Hípic. Trobem, d'una banda, una arquitectura popular de maçoneria que configura els traçats urbans, junt amb una magnífica obra renaixentista com ara l'església d'Ademuz, obra del reeixit arquitecte Pere d'Ambuesa.

Menció especial mereix l'ermita de Nuestra Señora de la Huerta, una de les poques esglésies de conquesta del Regne, de la qual este Consell Valencià de Cultura ha aprovat un informe específic.

RAID HÍPIC D'ADEMUZ: ENCREUAMENT DE CAMINS.

En este entorn interior i agrest va sorgir en 2017 el Raid Hípic d'Ademuz. El raid és una disciplina eqüestre on cavalls i genets han de recórrer llargues distàncies en un dia: entre 40 i 160 km, segons la competició, a través de terrenys molt diversos i fent front a les possibles inclemències del temps. Es posa a prova la resistència del cavall i l'habilitat del genet per a aconseguir el millor rendiment de l'animal. El genet ha de dosificar l'esforç del seu cavall i portar un ritme adequat. En finalitzar cada fase de la carrera, el cavall és sotmés a controls per veterinaris federats; i, si els paràmetres de pulsacions, metabòlic i trot no són els adequats, el binomi queda eliminat. Tot açò està avalat per la Federació Eqüestre Internacional, i és el més semblant al cavall en llibertat; no s'hi usen ni fuets ni esperons i el benestar animal sempre és prioritari.

Esta comarca té les condicions d'entorn, clima i sòl que la fan idònia per a la pràctica del raid: hi ha una àmplia xarxa de pistes de terra netes de pedres i sense clots; així ho avalen els testimoniatges de participants, veterinaris, jutges i institucions.

Les proves recorren pels camins de la comarca i tenen diversos punts de parada de descans i control que se situen prop de l'oferta turística.

Els únics residus són els del cavall. El personal d'assistència arreplega en un moment la resta dels residus, i les senyalitzacions s'hi lleven el mateix dia en acabar la carrera. L'endemà, el paisatge torna a ser el de sempre, sense vestigis de les competicions.

Cal destacar-hi que el 70% de participants són dones.

Des de 2017 s'han celebrat a Ademuz diversos raids en diferents èpoques de l'any i en condicions meteorològiques molt diverses i, amb freqüència, adverses: pluja, neu, ratxes de vent, fred extrem, onada de calor..., i el resultat sempre ha sigut satisfactori. La instal·lació de boxs, que garantixen una atenció excel·lent a genets i cavalls, i la preparació de diferents opcions de recorreguts anticipant possibles canvis climatològics han sigut fonamentals per al desenvolupament exitós de les proves; i totes compten amb un pla B que permeta una ràpida resposta davant de qualsevol imprevist. Els comitès organitzadors han demostrat capacitat organitzativa i de gestió; de fet, els genets han expressat sempre la seua satisfacció.

El Raid Hípic d'Ademuz ha acollit proves como el II Open Militar en 2018; el Campionat Interautonomies, la Copa Jovens Cavalls i el Campionat Nacional Alevins i Infantils en 2019; la Copa de SM el Rei en 2018, 2021, 2022 i 2023; el Campionat Júnior Comunitat Valenciana i el Campionat Absolut Comunitat Valenciana en 2021, 2022, 2023, 2024 i 2025; el Campionat Absolut d'Espanya en 2024, i el Campionat d'Espanya Júnior i Jovens Genets en 2025.

Durant la pandèmia també es van mantindre les proves, adaptades a la legislació i al protocol establert per la Federació Equestre Internacional.

El raid hípic el practiquen equips professionals i aficionats a tot el món. En els raids d'Ademuz han competit participants de totes les comunitats autònomes d'Espanya i d'altres països, com Portugal, França, Bèlgica, Anglaterra, Irlanda, Àustria, República Txeca, Polònia, Noruega, Suècia, Finlàndia, Mèxic, Colòmbia, el Brasil, l'Argentina, l'Uruguai, dels Emirats Àrabs Units, Bahrain, Oman, Kuwait, Síria, Jordània, Uzbekistan, la Xina, Tailàndia i Austràlia.

Els comitès organitzadors estan formats pel Club de Raid Albalat Endurance i l'Ajuntament d'Ademuz; no obstant això, en l'organització del raid s'implica gran part de la població, perquè més enllà de l'esdeveniment esportiu cal articular solucions per a l'allotjament, el menjar, l'avituallament, activitats complementàries, etc. Tot això posa en marxa, en cada celebració, sinergies organitzatives conjuntes que dinamitzen les economies rurals de turisme, allotjament, gastronomia i artesania, a més de ser un factor decisiu per a la promoció i l'impuls de la comarca.

CONCLUSIONS

El raid és una disciplina en auge continu amb la qual Espanya s'ha posicionat com a referent internacional.

El Racó d'Ademuz està molt ben comunicat des de València, Terol, Conca i Castelló, per bones carreteres que connecten amb l'A-3 (Madrid-València) i l'A-23 (autovia Mudèjar), per la qual cosa l'accés a esta comarca interior és fàcil i còmode.

L'organització d'estes proves a Ademuz ha sigut excel·lent i molt ben valorada pels participants i les federacions, tant per la qualitat de les proves com pels paràmetres de seguretat aplicats.

La participació en el Raid Hípic d'Ademuz ha anat creixent progressivament, i s'hi han acollit campionats autonòmics i nacionals amb un alt índex de satisfacció. Hui en dia és el raid internacional amb més participació d'Europa.

En només huit anys, la comarca s'ha fet un lloc com a destinació hípica, no sols com a seu del raid sinó també com a lloc per als entrenaments, i a este efecte comença a rebre genets durant llargs períodes de temps.

Sens dubte, la consolidació d'estes proves suposa un gran potencial per a la desestacionalització del turisme i la lluita contra la despoblació de la comarca. El treball ben fet dut a terme des de 2017 i el bon acolliment per part d'esportistes i aficionats és una gran oportunitat per a potenciar Ademuz com a zona d'entrenament, especialment per a genets del nord d'Europa, dels Emirats Àrabs Units i d'altres països asiàtics les condicions meteorològiques extremes dels quals els impedeixen entrenar durant diversos mesos a l'any i busquen latituds menys dures. Això suposaria pernoctacions addicionals, i fins i tot l'ampliació de l'oferta hotelera i complementària.

Al mateix temps, hi podria desenvolupar-se un model de negoci de turisme relacionat amb el món del cavall, amb la creació d'un Centre Hípic d'Alt Rendiment i una Escola de Raid que organitzara cursos els caps de setmana i en períodes vacacionals. Això ajudaria a dinamitzar l'economia del Racó d'Ademuz.

També podrien oferir-se campaments temàtics per a xiquets i jòvens aficionats, destacant els valors de respecte al benestar animal i de protecció del medi ambient, tan presents en el Raid Hípic.

Totes esta iniciatives contribuirien a l'obertura de nous negocis relacionats amb el turisme rural i la dinamització econòmica de la comarca. També ajudaria a combatre la desafecció que té la població jove.

RECOMANACIONS

Promoure la presència en fires de turisme del Racó d'Ademuz, promocionant els raids junt amb el valor mediambiental i cultural de les seues terres.

Elaborar un pla per a posicionar el Racó d'Ademuz com a destinació turística eqüestre.

Que les autoritats nacionals i internacionals competents en matèria hípica reconeguen la potencialitat del circuit d'Ademuz per a aconseguir la categoria internacional i mundial, ateses les seues especials condicions climàtiques i paisatgístiques.

Donar suport al projecte Copa de los Tres Reinos que està elaborant l'Ajuntament d'Ademuz.

Finançament i ajuda en la construcció d'instal·lacions permanents per als raids, que ja s'estan celebrant dos vegades a l'any i podrien incrementar-se fins a huit. Concretament, la remodelació de la zona de la plaça de bous adaptant-la com a espai multi-usos tenint en compte les necessitats durant la celebració dels raids. Això permetria, alhora, oferir Ademuz a associacions del món del cavall per a la celebració d'altres esdeveniments eqüestres.

Promoure l'organització i gestió de campaments infantils i juvenils relacionats amb l'hípica.

Animar l'Ajuntament d'Ademuz a presentar la candidatura del seu municipi a Capital Cultural de menys de 5.000 habitants de la Comunitat Valenciana, destacant els seus valors patrimonials arqueològics, arquitectònics i paisatgístics.

Este informe s'enviarà al protocol habitual, a la Vicepresidència Segona i Conselleria de Presidència -Direcció General d'Esports i Direcció General d'Administració Local-, al Consell Superior d'Esports, a la Diputació de València, a la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, a l'Ajuntament d'Ademuz, a la Federació Hípica de la Comunitat Valenciana, a la Reial Federació Hípica Espanyola i a la Federació Eqüestre Internacional.

